

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 176/06-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. mája 2006 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. M. M., B., ktorou namieta porušenie jej základných práv podľa čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní o udelenie povolenia na výkon exekúcie vedenom pod sp. zn. 25 Er 307/2003, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 6. marca 2006 doručené podanie obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. M. M., B., ktoré bolo označené ako „*Sťažnosť podľa čl. 127 Ústavy SR*“. Z jeho obsahu vyplynulo, že sťažovateľka namieta porušenie jej základných práv podľa čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní o udelenie povolenia na výkon exekúcie vedenom pod sp. zn. 25 Er 307/2003.

Zo sťažnosti a príloh k nej vyplýva, že sťažovateľka podala 8. novembra 2003 návrh na vykonanie exekúcie. Okresný súd uznesením doručeným sťažovateľke zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia, proti ktorému sťažovateľka podala 10. mája 2004 odvolanie. O jej odvolaní Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) rozhodol 31. marca 2005 tak, že vec vrátil späť okresnému súdu. Dňa 30. januára 2006 sťažovateľka podala aj sťažnosť na prietahy v konaní.

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vyslovil, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Er 307/2003 porušil jej základné právo na podnikanie podľa čl. 35 ods. 1 ústavy, na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zároveň sa domáha primeraného finančného zadost'učinenia 15 000 Sk.

V rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) si ústavný súd vyžiadal súvisiaci spis okresného súdu, ktorý mu bol doručený 3. mája 2006 a z ktorého ústavný súd zistil takýto stav konania:

Dňa 1. decembra 2003 bola okresnému súdu doručená žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Okresný súd vyzval 9. februára 2004 súdneho exekútora, aby doplnil spisový materiál. Súdny exekútor doplnil žiadaný dôkaz do spisu 3. marca 2004. Okresný súd ďalej uznesením č. k. 25 Er 307/2003-13 zo 14. apríla 2004 žiadosť súdneho exekútora zamietol. Proti tomuto uzneseniu podala 12. mája 2004 odvolanie. Úpravou zo dňa 7. septembra 2004 sa doručovalo odvolanie povinnému na vyjadrenie. Krajskému súdu bol spis predložený 30. decembra 2004. Krajský súd vrátil

21. apríla 2005 spis okresnému súdu na odstránenie vady v splnomocnení oprávneného. Okresný súd (vyšší súdny úradník) vyzval oprávneného a jeho právneho zástupcu na doplnenie splnomocnenia, ktoré bolo doložené 1. augusta 2005. Vec bola predložená 5. septembra 2005 zákonnej sudkyňi, ktorá rozhodla 20. februára 2006 tak, že žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietla. Sťažovateľka sa odvolala 14. marca 2006 aj proti tomuto uzneseniu.

II.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti návrhu hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov.

Za zjavne neopodstatnený návrh možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 188/03).

1. Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čo odôvodňuje tým, že ak súd „vo veci bez

existujúcej procesnej prekážky nekoná, porušuje sťažovateľovo právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a súčasne aj právo na súdnu ochranu“. Podľa sťažovateľky „právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov ďalej precizuje a rozvíja právo na súdnu ochranu a tvorí jeden z jeho viacerých ústavných princípov“. Sťažovateľka ďalej uviedla, že „nerozhodnutím v zákonnej lehote bez primeraného dôvodu je odmietnutím poskytnutia spravodlivosti zo strany súdu, a teda porušením čl. 46 ods. 1 Ústavy slovenskej republiky“.

Z toho, čo uvádza sťažovateľka, je zrejmé, že porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy namieta na základe toho, že okresný súd podľa nej konal v napadnutom konaní so zbytočnými prietahmi. Sťažovateľka spája toto porušenie s neprimeranou dĺžkou konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 25 Er 307/2003 a s tým, že rozhodnutie okresného súdu o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie bolo vydané po lehote ustanovenej zákonom.

V systematike ústavy a dohovoru sú však celková dĺžka, rýchlosť a plynulosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote [teda len jedným z aspektov „spravodlivého procesu“ (IV. ÚS 312/04)].

K naplneniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy dochádza vtedy, ak príslušný zákon umožňuje, aby sa fyzická osoba alebo právnická osoba domáhali svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Tohto práva sa však možno domáhať v súlade s čl. 51 ústavy len v medziach zákonov, ktoré vykonávajú ustanovenia čl. 46 ústavy. Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúca povinnosť súdu vo veci konať. Ak osoba uplatní svoje právo v súlade so zákonom ustanovenými podmienkami, orgány súdnej moci majú povinnosť umožniť každému, aby sa uplatnením práva zaručeného čl. 46 ústavy stal účastníkom súdneho konania (II. ÚS 14/01). Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd musí osobe (právnickej aj fyzickej) umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z toho postavenia vyplývajú (II. ÚS 132/02).

Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods.1 ústavy okrem iného preto, že nebola dodržaná lehota ustanovená zákonom č. 32/2002 Z. z. [t. j. novelou zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov] na rozhodnutie o žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Dodržanie zákonom ustanovených lehôt všeobecným súdom však nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy, ale čl. 48 ods. 2 ústavy, k čomu už ústavný súd zaujal stanovisko (I. ÚS 70/02), keď uviedol, že pojem „zbytočné preťahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne aj pojem v „primeranej lehote“ v čl. 6 ods. 1 dohovoru) je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len s ohľadom na lehoty ustanovené v zákone na vykonanie určitého úkonu súdu alebo iného štátneho orgánu. Pri posúdení, či došlo alebo nedošlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných preťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd síce na takéto lehoty prihliada, ale ich nedodržanie nevyvoláva automaticky porušenie uvedeného základného práva. Aj v týchto prípadoch sú rozhodujúce všetky okolnosti danej veci. Porušenie označeného práva v zmysle citovaného článku ústavy preto nemožno vyvodzovať len zo skutočnosti, že štátny orgán dôsledne nepostupoval v zákonom ustanovených lehotách (I. ÚS 86/02).

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti skúmal, či namietaný postup okresného súdu je v príčinnej súvislosti so základným právom na súdnu ochranu, pričom dospel k záveru, že v okolnostiach prípadu to tak nie je.

Zo sťažnosti, ako aj z obsahu spisu je zrejmé, že okresný súd neodmietol v právnej veci sťažovateľky konať, konanie nezastavil, ani iným procesným úkonom nedal najavo, že nemieni vo veci sťažovateľky meritórne rozhodnúť. Sťažovateľka nepreukázala, že by jeho postup mohol viesť k záveru o existencii príčinnej súvislosti medzi jeho konaním a možným porušením uvedených práv.

Ústavný súd zdôrazňuje, že sťažovateľka odôvodnila namietané porušenie označeného základného práva poukázaním na zbytočné prietahy v súdnom konaní.

Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v časti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v súvislosti s namietanými zbytočnými prietahmi v označenom konaní považoval za zjavne neopodstatnenú, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde už pri jej predbežnom prerokovaní.

2. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti ďalej namietala porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Er 307/2003. Uviedla, že okresný súd zamietol vydanie poverenia pre súdneho exekútora po približne 6 mesiacoch, po podaní odvolania vec predložil krajskému súdu až po 7 mesiacoch a vo veci rozhodol po 9 mesiacoch. Podľa sťažovateľky *„prietahy v dĺžke 22 mesiacov nie sú vyplnené žiadnou relevantnou činnosťou súdu, ktorá odôvodňuje spomínanú dĺžku konania“*.

Ústavný súd zo sťažnosti a z jej príloh zistil, že sťažovateľka, ako to vyplýva z odpovede podpredsedníčky okresného súdu a zo spisu v tejto veci, podala 1. decembra 2003 na okresný súd žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie od súdneho exekútora vo veci oprávneného (sťažovateľky). Po zamietnutí žiadosti o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie okresným súdom (uznesenie zo 14. apríla 2004) bolo podané odvolanie vo veci 12. mája 2004. Okresný súd potom 12. septembra 2004 doručoval odvolanie povinnému s lehotou na vyjadrenie a 29. novembra 2004 spracoval predkladaciu správu pre krajský súd (doručená tomuto súdu 30. decembra 2004). Spis sa vrátil z krajského súdu 21. apríla 2005 okresnému súdu na doplnenie náležitostí a po výzve okresného súdu z júna 2005 a reakcii na výzvu zo strany sťažovateľky v auguste 2005 bol spis 5. septembra 2005 predložený zákonnej sudkyni na rozhodnutie. Uznesením z 20. februára 2006 okresný súd rozhodol tak, že žiadosť sťažovateľky o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol. Z uvedeného nevyplýva sťažovateľkou namietaná

nečinnosť okresného súdu v dĺžke 22 mesiacov, aj keď možno konštatovať ojedinelé prietahy v označenom konaní. Tieto však nedosahujú intenzitu zbytočných prietahov v konaní.

Ústavný súd tiež konštatuje, že podanie sťažnosti orgánu štátnej správy súdu bolo vzhľadom na okolnosti prípadu iba formálnym úkonom, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak takáto sťažnosť mohla mať. Sťažnosť bola totiž podaná 30. januára 2006 a doručená krajskému súdu 2. februára 2006 (ktorý ju vybavil 6. februára 2006). Okresný súd pritom o návrhu sťažovateľky rozhodol 20. februára 2006, ešte pred tým ako sťažnosť na zbytočné prietahy bola doručená ústavnému súdu (6. marec 2006).

Vzhľadom na uvedené zistenia ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

3. Predmetom sťažnosti je tiež namietané porušenie základného práva sťažovateľky na podnikanie podľa čl. 35 ods. 1 ústavy „*bez dôvodne pomalým konaním zo strany súdu*“ v dôsledku čoho sa nachádza „*v stave právnej neistoty, ktorá... obmedzuje v rozvoji podnikateľskej činnosti, s ktorým je priamo spojená aj otázka nadobudnutia a udržania si materiálnej a osobnej zložky podnikania, a teda de facto podľa neho je existujúci právny stav v rozpore s ústavným právom podnikat*“.

Podľa čl. 35 ods. 1 ústavy každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

Ochranu základnému právu podľa čl. 35 ods. 1 ústavy pred jeho ohrozením a porušením poskytujú v súlade so svojou všeobecnou právomocou podľa čl. 142 ods. 1 ústavy všeobecné súdy. Ústavný súd z argumentov uvedených v sťažnosti nezistil žiadnu okolnosť, z ktorej by vyplývalo, že okresný súd postupom v konaní sp. zn. 25 Er 307/2003 zasiahol do práva sťažovateľky podnikat' v rozsahu zaručenom v čl. 35 ods. 1 ústavy a túto súvislosť nezakladá ani skutočnosť, že rozhodoval o sťažovateľkinom návrhu v procese núteného vymáhania pohľadávky, ktorá vznikla pri jej podnikateľskej činnosti. Vychádzajúc

z ústavného princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu upraveného v čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky v časti namietajúcej porušenie čl. 35 ods. 1 ústavy pre nedostatok právomoci.

Navyše, posúdením obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že neexistuje príčinná súvislosť medzi postupom (resp. nečinnosťou) okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Er 307/2003 a sťažovateľkou namietaným porušením základného práva na podnikanie podľa čl. 35 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd už vyslovil, že právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 ústavy je zárukou slobody výkonu hospodárskej činnosti podľa uváženia. Súčasťou takto poskytnutej záruky nie je ochrana podnikateľa pred vstupom konkurenta do zvolenej hospodárskej činnosti ani záruka, že podnikateľ bude mať úspech vo svojom podnikaní. Neúspech alebo strata podnikateľa vo svojej hospodárskej činnosti predstavuje podnikateľské riziko, ktoré musí znášať sám podnikateľ. Toto konštatovanie má oporu v ustanoveniach zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, ktoré podnikateľa definujú jednak v rovine samotnej realizácie podnikateľskej činnosti, ako aj v rovine, ktorá je daná zodpovednosťou podnikateľa a v širšom zmysle znášaním hospodárskeho rizika za komplexnú podnikateľskú činnosť“ (m. m. IV. ÚS 66/03, IV. ÚS 177/04).

Nedostatok priamej príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením základného práva podľa čl. 35 ods. 1 ústavy a namietaným postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Er 307/2003 vidí ústavný súd aj v tom, že týmto postupom nebola priamo dotknutá podstata práva sťažovateľky podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť. Súčasťou úspechu alebo prosperity podnikateľa je aj, ako uvádza sťažovateľka, nadobudnutie a udržanie si osobnej a materiálnej zložky podnikania. Vymožiteľnosť pohľadávky, resp. právo na ochranu práv sťažovateľky v procese vymáhania pohľadávky vzniknutej pri podnikateľskej činnosti však nespadá pod ochranu podľa čl. 35 ods. 1 ústavy. Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (obdobne II. ÚS 67/06).

Keďže sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. mája 2006